

80% átutalt adó, mint alap	160.— P
40% rendkívüli pótlék	46.— „
5% rokkant adó	8.— „
50% községi pótdadó	80.— „
16% -os betegápolási pótdadó	25.60 „
4% -os iparkamarai illeték	6.40 „
26% -os vármegyei pótdadó	41.60 „
14% -os „ útdadó	41.60 „
összesen vidéken	<u>390.00 P</u>

jár ezeken felül még Budapesten az egész 200 pengő után (nem megosztva) 20% inségjárulék címén 40.— pengő.

Összesen kell tehát fizetni 200 pengő társulati adónál	
Budapesten adó és pótdadók	80.60 P
„ inségjárulék	40.— „
Vidéken adók és pótdadók	<u>390.— „</u>
összesen teiát	<u>510.60 P</u>

Ennyi lesz tehát a veszteséggel működő társulatok terhére kivetett $2\frac{0}{100}$ -es minimális adótétel minden 200.— pengőjéből, amíg előírják. Hát még ameddig behajtják!

Dr. Meller Victor.

Elállás a részletügylettől. A részletügylet jelentősége Magyarországon napról-napra nő, anélkül, hogy ebben a körben felmerülő problémákat frott jog szabályozná. E sorok célja, csupán egy kérdésnek, az elállás jogi szabályozásának a vizsgálata, amely kérdés a részletügylet terén óriási fontossággal bír. Ez a kérdés speciálisan szabályozva egyáltalán nincs, pedig ez igen fontos volna, mert különösen a jelenlegi nyomasztó viszonyok között nagyon gyakori, hogy a részletügylet egész gazdasági alapja megdől. Kézen-közön ügyletnél nem probléma az elállás. Az időbelileg eltolódott szolgáltatásokból álló ügyleteknél is kifejecesedtek már az elállás jogszabályai, csupán a részletügyletnél van zavar.

A részletügyletet jelenleg sem törvény, sem rendelet nem szabályozza, hanem csupán a teljesen gyakorlatiatlan 1883: XXXI. t.-c. hatályos, amely a közforgalom tárgyát tevő érték-papiroknak részletfizetés mellett való eladását szabályozza.

A részletügylettől való elállás kérdését nem az eladó szemzögéből kell nézni. A részletre eladó, — a gyakorlati élet tanúsága szerint — épen elég jogi sánccal tudja körülvenni érdekét, amely abban kulminál, hogy magának a fizetések zavartalanságát biztosítsa. A fizetések pontos betartásának elmulasztása esetén az eladó választhat az ügylettől való elállás, a tulajdonjog fenntartásának érvényesítése, a részletfizetés kedvezményé-

nek elvonása és a kikötött *clausula cassatoria* alapján, a már befizetett részletek megtartása között. (A 4172/1916. M. E. sz. rendelet, amely a varrógéprészletügyletet szabályozta, a *cassatorius* záradék alkalmazását *cogens* szabállyal kizárta. Az 5230/1922. M. E. sz. rendelet azonban az előbbi rendeletet hatályától megfosztotta és ezért most már a *clausula cassatoria* és az eladó esetleges többi túlkapása ellen — mint kötbér vagy fedezeti váltó vétele, amit a 4172/1916. M. E. és 4838/1917. M. E. sz. rendelet abszolút szabállyal tiltották a varró- és mezőgazdasági gépek részletre való eladásánál — nincsen oltalom. Egyedül irányadó most a felek szerződése; az eladó rendszerint aláírat egy nyomtatott blankettát és a vevő gyakran azt sem tudja, hogy mi minden is foglaltatik abban.) A vevőnek ezzel szemben csak egy joga van — fizetni. Pedig nem tévesztendő szem elől, hogy a részletfizetési kedvezményre szorulóknak leginkább az alsóbb néprétegek soraiból kerülnek ki és ezek különösen manapság — sajnos — igen labilis existenciával bírnak. Viszonyaikban éjjelen át olyan változás következhet be, hogy egyszerre igen súlyosnak tartják az obligációjukat és áldozatok árán is igyekeznek attól megszabadulni. Ezért ajánlotta Barna Ignác az 1896. évi jogászgyűlési gyűlés elé terjesztett javaslatában, hogy bizonyos bánatpénz lefizetése ellenében a vevőnek is elállási jog biztosíttassék.

Ez a javaslat első pillanatban a kereskedőkre nézve talán súlyosnak látszik, mert megérinti a megkötött jogügyletbe vetett bizalmat. De a kereskedőknek is okvetlenül jobb a vevő elállása bánatpénz fizetése mellett, mint a részletek be nem tartása és hosszas perlekedés.

Elállás esetén természetesen mindkét fél teljes in integrum restitúcióval tartozik egymásnak. Az eladó köteles a foglalt és a fizetett vételár-részleteket kamatostól; a vevő pedig az árút, a használati díjat, az eladónak az ügyletre fordított kiadásait és a rongálással okozott értékcsökkenés egyenértékét megtéríteni. A vevő is követelheti az eladótól az árúra fordított költségeinek a megtérítését, ha ezáltal az árú értékesebbé vált. És mindezen felül jönne a bánatpénz, amely leghelyesebben a teljes vételár bizonyos százalékában volna kifejezhető.

A Mt. 1064. §-ának rendelkezései a részletügyletre vonatkoztatva nem megfelelőek. A Mt. 1064. §-a a jogvesztés kikötésének következményeképp az egész ügylet megdőlését írja elő („a hitelező a kikötött eset beálltával a szerződéstől elállhat”). A részletfizetési „kedvezmény” elvesztésének kikötése rendszerint nem az elállást célozza. Mert az eladó az esetek túlnyomó részében nem az egész ügylettől akar elállni, hanem az üzlet érvényének változatlan fenntartása mellett csupán részleges jogvesztéssel — a részletfizetési kedvezmény — megvonásával

akarja a pontatlanul fizető vevőjét sújtani. Ez a §. is csak azt bizonyítja, hogy a részletügylettől való elállást speciális szabályokkal kell rendezni.

Dr. Grossmann László.

PÉNZÜGYI JOGGYAKORLAT.

Az irodahelyiséget az állandó házadómentesség megilleti akkor is, ha abban alkaiomszerűen kész vagy félgégyártmányt adnak el. (Közigazgatási Bíróság 19.786/1930. P. sz.) Az adóhatóságok a szóbanforgó helyiségre az állandó adómentességet azért nem engedélyezték, mert azt nem iroda, hanem üzlethelyiségnek minősítették és pedig azon az alapon, hogy az adózó, a szemle és nyilatkozata szerint, az utcára nyíló ebben a helyiségben egyes felek részére kész vagy félgégyártmányokat szolgáltat ki, abban tehát kereskedelmi tevékenységet folytat. Ez a megállapítás azonban téves. Mert a helyszíni jegyzőkönyvben az adózó ily értelmű nyilatkozatot egyáltalán nem tett, abban jly megállapítás nincs is; az 1929. július hó 4-én kelt nyilatkozatában pedig erre vonatkozóan csupán annyit mond, hogy a kizárólag irodai természetű munkákra és a felekkel való tárgyalásokra használt helyiségekben előfordul — tehát csak kivételesen történik meg — az is, hogy ott a felek kész vagy félgégyártmányt vásárolnak. Arra nézve azonban, hogy az említett helyiségekben áruk volnának felhalmozva, az adózó ellenkező állításával szemben sem a szemlejegyzőkönyvben, sem az iratokban nincs adat. Ily körülmények között a szóbanforgó helyiséget üzlethelyiségnek minősíteni nem lehet, hanem azt állandó és rendes használatának megfelelően irodának kell tekinteni, amelyet a H. H. Ö. 2. §-a 6. pontja értelmében, minthogy az üzem céljaira szolgál, állandó házadómentesség illet meg.

A háztulajdonost terhelő csatornadíj megtérítésére a bérlőktől beszedett összegeket a nyers házbérfővedelemhez kell számítani. (Közigazgatási Bíróság 9217/1931. P. sz.) Adózó a kikötött házbéren felül beszedett a bérlőktől a víz- és csatornadíjak megtérítésére szolgáló összegeket. A csatornadíjak fejében beszedett összegeket hozzáadták a nyers házbérfővedelemhez. Panaszos ezt kifogásolja, mert szerinte ez nem jövedelem, mert a városi közművekhez befizetni tartozik.

A panasz alaptalan.

Sz. város csatornázási szabályrendeletének 35. §-a szerint a csatornadíjak mint a városi házakat és beltelkeket közvetlenül terhelő községi adó természetű tartozások a háztulajdonost terhelik, aki viszont a kivetési alapok arányához képest, ha a csatornadíj a lakbérösszegekben nem foglaltatnék, a lakóktól követelheti.

E szerint a csatornadíj a háztulajdonost terhelő közszolgáltatás, amelyet joga van a bérlőre áthárítani. A házadóról szóló H.